

Отже, людина повинна вчитись користуватись Інтернетом, вміти відрізняти авторитетні джерела від простих сайтів, де пишуть непрофесіонали. Якщо вміти правильно шукати, то Інтернет стане хорошим другом та надійним помічником. Білл Гейтс сказав: «Інтернет - це всього лише інструмент. Все залежить від того, хто і в яких цілях його використовує».

Список використаних джерел

1. Інтернет вперше обійшов ТБ як джерело інформації в Україні – дослідження. Економічна правда, 2021. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/02/23/671317/>.

2. Інтернет стає основним джерелом інформації для українців – результати дослідження. Журнал Інтернет свобода. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://netfreedom.org.ua/article/internet-staye-osnovnim-dzherelom-informaciyi-dlya-ukrayinciv-rezultati-doslidzhennya>.

Сидорчук Владислав Васильович

аспірант кафедри кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ІНФОРМАЦІЇ МОБІЛЬНОГО ТЕЛЕФОНУ

У сучасному суспільстві достатньо дискусійним є питання правового статусу інформації, яка зберігається на мобільному телефоні особи, особливо зважуючи на багатofункціональність сучасних мобільних пристроїв. Особливо гостро постає питання допустимості інформації, що на них міститься, в контексті властивості доказів, і можливості у подальшому її використовувати у доказуванні. З огляду на це, важливим є – визначення законної і

м. Одеса, 25 березня 2022 р.

оперативно-раціональної процесуальної форми доступу до відповідної інформації, яка зберігається на мобільному телефоні. Так, щодо кримінально-процесуальної форми доступу до відповідної інформації, існують наступні підходи:

- дослідження наявної на телефоні інформації через реалізацію такої негласної слідчої (розшукової) дії як зняття інформації з електронних інформаційних систем. Так, показовим по цьому питанню є оцінка використання такої інформації в Постанові Верховного Суду у справі № 727/6578/17, де було зазначено, що проведений огляд телефону без санкціонування доступу до відомостей з електронних інформаційних систем – був законним. При цьому аргументуючи свою позицію, суд пояснює своє рішення у розрізі конкретної справи «що ж стосується інформації, яка була наявна в мобільному телефоні ОСОБА_1, то вона була досліджена шляхом включення телефону та огляду текстових повідомлень, які в ньому знаходились та доступ до яких не був пов'язаний із наданням володільцем відповідного серверу (оператором мобільного зв'язку) доступу до електронних інформаційних систем. В даному випадку орган досудового розслідування провів огляд предмета - телефону та оформив його відповідним протоколом, який складений з дотриманням вимог кримінального процесуального закону. За таких обставин Суд не вбачає жодних порушень вимог кримінального процесуального закону при розгляді даного кримінального провадження» [2].

Звісно така позиція суду має ряд недоліків, на які вказують науковці. Так, А.В. Шило вказує на неможливість проведення негласних слідчих (розшукових) дій, після вилучення телефону [4]. Також заслуговують на увагу аргументи А.А. Торбаса, який вказує на те, що «Відповідно до ч. 3 ст. 258 КПК України, спілкування є

м. Одеса, 25 березня 2022 р.

приватним, якщо інформація передається та зберігається за таких фізичних чи юридичних умов, при яких учасники спілкування можуть розраховувати на захист інформації від втручання інших осіб. Будь-який власник телефону завжди розраховує, що його спілкування буде таємним, пароль є лише додатковою формою захисту. ВС у своєму рішенні визначив факт мовчазної згоди власника мобільного пристрою: немає паролю – ваші переписки може читати будь-хто. Навіть не погоджуючись з такою позицією, в будь-якому випадку її необхідно враховувати як окрему обставину можливості огляду мобільного телефону» [3];

- огляд телефону без санкції слідчого судді [3], однак у випадку, якщо на ньому відсутній пароль;

- для дослідження наявної інформації в телефоні – необхідно отримати ухвалу слідчого судді на тимчасовий доступ до речей і документів [3], у випадку наявності паролю (системи логічного захисту) на пристрої.

Що ж стосується нашої оцінки можливої кримінально-процесуальної форми дослідження інформації, яка міститься на телефоні, то вважаємо за необхідне зазначити наступне:

- сучасні мобільні телефони, особливо їх під категорія – смартфони, які є найбільш розповсюджені, поєднують функції стільникового пристрою з достатньо широким переліком функцій, в тому числі і епістолярним електронним спілкуванням, зберіганням особистих даних, приватною інформацією можливого різного змісту, наявністю доступу до фінансових інструментів і особистих фінансів, наявністю електронного цифрового підпису за допомогою якого можна вчиняти юридично значущі дії, наявністю електронної версії документів, що посвідчують особу, отримання адміністративних послуг тощо. Зважаючи на ці характеристики важко буде не

м. Одеса, 25 березня 2022 р.

погодитися стосовно того, що сучасний мобільний телефон – майно особи, яке як мінімум використовується для особистого спілкування, яке не обмежується лише голосовим обміном інформації, чого уже достатньо для того, щоб на відповідний пристрій у кримінальному провадженні розповсюджувалися гарантії передбачені у статті 14 КПК (Таємниця спілкування);

- що стосується способу отримання інформації, яка зберігається на телефоні – звісно способи ознайомлення з нею і її отримання правоохоронними органами не є загальнодоступними. Також, варто наголосити на можливості дослідження мобільного телефону слідством без повідомлення її власника, що у підсумку свідчить про явний негласний характер ознайомлення з його змістом;

- змістом процесуальної дії огляду мобільного телефону на наш погляд, має бути знайомство із його корпусом, зовнішніми ознаками, які можуть містити сліди правопорушення;

- щодо можливості знайомства з інформацією на телефоні, шляхом проведення такої негласної слідчої (розшукової) дії, як зняття інформації з електронних інформаційних систем – нами вбачається, що навіть відсутність саме на телефоні засобів логічного захисту – має провадитися за ухвалою слідчого судді;

- знайомство із змістом мобільного телефону, на наш погляд порушує мінімум 3 принципи кримінального провадження, і гарантій закріплених в Конституції України, тому для знайомства з змістом мобільного телефону необхідний або дозвіл власника, або мотивована ухвала слідчого судді;

- щодо правового режиму вилучення і дослідження мобільного телефону, нами вбачається, що відповідне майно необхідно вилучати шляхом винесення ухвали про тимчасовий доступ до речей і

м. Одеса, 25 березня 2022 р.

документів. Однак, існує ряд обмежень, перше пов'язане із положеннями статті 161 КПК, в якій зазначається, що «речами і документами, до яких заборонено доступ, є: 1) листування або інші форми обміну інформацією між захисником та його клієнтом або будь-якою особою, яка представляє його клієнта, у зв'язку з наданням правової допомоги; 2) об'єкти, які додані до такого листування або інших форм обміну інформацією» [1]. У зв'язку з відповідними обмеженнями, вказана форма вилучення телефону є прийнятною, а щодо дослідження інформації, яка міститься в мобільному телефоні – вона може застосовуватися лише у випадку, коли власнику не повідомлялося про підозру і щодо нього не складався обвинувальний акт або слідство впевнено, що у нього відсутнє листування з особою щодо надання йому правової допомоги;

- щодо кримінально-процесуальної форми дослідження змісту мобільного телефону у випадку, якщо його власнику у рамках вказаного кримінального провадження було повідомлено про підозру або відносно нього складений обвинувальний акт – вона має здійснюватися за правилами встановленими ч. 1 ст. 264 КПК (зняття інформації з електронних інформаційних систем), без урахування виключень, які зазначені у ч.2 ст. 264 КПК, що пов'язані з спрощеним режимом доступу до відповідної інформації.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 20.04.2021);

2. Постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного суду від 09.04.2020, судова справа № 727/6578/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88749345> (дата звернення 01.03.2021);

м. Одеса, 25 березня 2022 р.

3. Торбас А.А. Оцінка законності огляду телефону, який було вилучено під час обшуку. *ТЕОРЕТИКО ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ* : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 10 грудня 2021 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. С. 306-310;

4. Шило Артем Вікторович. Використання у кримінальному провадженні відомостей, отриманих у результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій : дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2019. 229 с.

Стасішина Аліна Станіславівна

студентка 4 курсу факультету психології, політології та соціології

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: **Ярова Ліліана Вікторівна** - завідувач кафедри соціології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор політичних наук, професор

КІБЕРБУЛІНГ В МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Проблема кібербулінгу в молодіжному середовищі актуальна для всіх країн, в яких розвивається інформаційно-комунікаційні технології, і Україна не є винятком. Як відомо, люди використовують технології не тільки для того щоб отримати знання, позитивні емоції, як щось хороше, але й використовують електронну комунікацію з метою нашкодити іншим людям. Такий вид насильства в кіберпросторі може значно вплинути на психологічний і фізичний стан молоді.

Як відомо, кібербулінг - це один із видів булінгу, який виник з появою соціальних мереж. Норвезький психолог Д. Олвеус зазначає що: «поведінка булінгу може бути визначена як навмисна, повторювана негативна (неприємна чи образлива) поведінка однієї

м. Одеса, 25 березня 2022 р.

Матеріали Всеукраїнського круглого столу
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»